

Muistio

KOHEESIO 2021+ TYÖRYHMÄN 8. KOKOUS

Aika 3.9.2019 klo 9:30 – 12

Paikka: SM, Kirkkokatu, nh Aleksanteri, Helsinki

Läsnä:

Alasentie Jukka, Pirkanmaan liitto
Heiniluoma Jari, Parkanon kaupunki (etänä)
Huuskonen Mikko, TEM
Järvinen Harri, SAK
Keränen Petri, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Koltola Lars, STM
Luukkonen Johanna, Laitilan kaupunki (etänä)
Lämsä Rauno, VM
Mäkinen Annukka, Kuntaliitto
Mäki-Hakola Marko, MTK (etänä)
Niemi Merja, OKM
Nuotio Tarja, Varsinais-Suomen liitto
Pulliainen Juha, Etelä-Savon ELY-keskus
Ruippo Juho, MTK
Ruokonen Jenni, EK
Rusanen Timo, Saarijärven kaupunki (etänä)
Selkäinaho Marianne, MMM
Sirkjärvi Leena, LVM
Vehreävesa Satu, Pohjois-Savon liitto
Viljamaa Kimmo, Vantaan kaupunki (etänä)
Yltiö Mauri, YM

Pihlman Marja-Riitta, TEM, pj
Osenius Johanna, TEM, vpj

Muut:

Lippe Koivuneva, Petri Haapalainen, TEM

Päivi Piittisjärvi, Harri Ahlgren, Sirpa Liljeström, Jenni Hyvärinen, Milla Ohrankämmen, Jaana Valkokallio,
Sirpa Hautala, Kati Heiska, Marika Ikäläinen /TEM
Päivi Keisanen/Pohjois-Pohjanmaan liitto, Tiina Huotari/Uudenmaan liitto

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.33. Hän totesi, että vaikka kyseessä on työryhmän 8. kokous syksystä 2018 lähtien, työtä on vielä reippaasti jäljellä.

2. Kokouksen 13.6.19 muistion hyväksyminen

Muistio hyväksyttiin.

3. Invest EU:n mahdollisuudet ESR:n rahoituksessa

Lippe Koivuneva esitteli InvestEU:n ja EaSI:n (EaSI Employment and Social Innovation Programme eli EU:n työllisyyttä ja sosiaalista innovointia edistävä ohjelma) mahdollisuuksia ESR-toimintaan kytkettyinä. EaSi liittyy olennaisesti tulevan kauden ESR+ kokonaisuuteen. EaSI:n rooli on erityisesti olennainen investointien näkökulmasta. InvestEU:n asetustalustiedot on kesken. Koivuneva totesi käyttäneensä esityksessään tietoisesti KOM alkuperäisiä esityksiä, vaikka on olemassa neuvoston kompromissiesityksiä. Hän kävi läpi tiiviisti InvestEU:ta toteamalla, että 13 nykyistä välinettä kootaan InvestEU:n sateenvarjon alle. Tärkeää tulevan InvestEU:n politiikkaikkunassa on ESR:n kannalta Social Investment and skills. Sen alla voidaan tukea yhteisötaloutta, mikrorahoitusta henkilöille ja mikroyrityksille, sosiaalisen infran (ml. opetus ja terveys) rakentamista sekä inhimilliseen pääomaan investointeja. Koivuneva totesi, että pääfokuksessa tulevan kauden ESR:n kannalta Suomessa tulisi olla yhteisötalous ja yhteiskunnalliset yritykset. Komission suoraan hallinnoima EaSI rahoittaa kaiken sen mikä ei tule ESR:stä. Koivuneva toimii Suomen hallituksen edustajana EaSI-komiteassa. EaSI:n nykyisessä tällä kaudella toteuttavassa systeemissä on mukana Progress, Eures ja kolmantena mikrorahoitus ja yhteiskunnallinen yrittäjyys. Jälkimmäinen tulee siirtymään InvestEU:un. Oma säästöpankki on saanut Suomessa ko. rahoitusta. Vielä ei ole riittävästi tietoa tästä toiminnasta.

Koivuneva viittasi myös Euroopan investointirahaston välineisiin yhteiskunnallisten vaikutusten aikaansaamiseksi. Vaikuttavuussijoittamista Suomessa hän piti hyvänä esimerkkinä. Eures ja Progress sisältyvät jatkossa ESR+ viitekehukseen. EaSI tulee säilymään suoraan hallinnoitavana. Olennaista on kehittää EaSI:n ja ESR+ vuoropuhelua. KOM aikoo käyttää EaSIa ESR:n kv. yhteistyön laadun parantamiseen. KOM pyrkii ”hybrid financing/blending operations” periaatteen mukaiseen toimintaan eli korostaa erilaisen tukien ja välineiden yhteispeliä paremman vaikuttavuuden aikaansaamiseksi. ESR:ssä olisivat sisältönä yhteiskunnallisten yritykset. EAKR:n ja ESR:n yhteispelin lisäksi tulee huomioida InvestEU ja muut välineet.

Koivuneva muistutti, että yhteiskunnallista yritystä ei saa sekoittaa sosiaaliseen yritykseen, joka keskittyy heikossa asemassa olevien työllistämiseen ja josta on oma lainsäädäntönsä. Hän totesi, että Rinteen hallitusohjelmassa on useita kirjauksia yhteiskunnallisten yritysten toiminnan edistämiseksi. Nykyisiä yhteiskunnallista yrittäjyyttä edistäviä toimia käydään läpi TEM:n tilaamassa selvityksessä, jonka perusteella pyritään muodostamaan ministeriöiden välinen toimintasuunnitelma. Selvitykseen liittyvä sidosryhmien kuulemistilaisuus pidetään 28.10. Samaan aikaan järjestetään julkinen kuuleminen Otakantaverkkoalustalla. Tätä aineistoa voidaan hyödyntää rahoitusvälineiden käyttöön liittyvässä selvitystyössä mutta sitä pitää syventää. Selvitystyössä tulee huomioida myös MMM:n tuet. EaSille tulee jatkossa kansallinen yhteyspiste. On tarpeen pohtia miten järjestetään yhteys ESR:n hallintoviranomaiseen. Komissio julkistaa todennäköisesti loppuvuonna haun kansalliseksi yhteyspisteiksi.

Puheenjohtaja kiitti esittelystä ja totesi, että oli hyvin nostettu perusteellisesta paketista asioita työryhmän työhön liittyen. Hän avasi keskustelun ja toivoi esitettävän sekä mahdollisuuksia että haasteita.

Juha Pulliainen pohti mitä toiminta voisi olla käytännössä. Hän muisteli entistä maailmaa, jossa järjestöt työllistivät esim. kirpputoritoiminnan kautta. Ongelmana tuolloin tuli usein se, että tuettu kirpputori söi muut yrittäjät pois. Hän piti yhteiskunnallisen yrityksen toiminnan kohdistumista epäselvänä ja kaipasi konkretiaa.

Koivuneva vastasi, että Suomalaisen työn liitto ylläpitää yhteiskunnallisten yritysten merkkiä, jollaisen on saanut yli 200 yritystä. Ne toimivat markkinoilla ja tuottavat voittoa. Yritysten kirjo on toki laaja. Koivuneva tähdensi, että kaikki yhteiskunnalliset yritykset eivät työllistä heikommassa asemassa olevia. Niillä on myös muita sisältöjä kuten esimerkiksi ympäristöteema. Nuorten perustamien yritysten lähtökohdana voi usein olla tavoitteet, joilla pyritään parantamaan maailmaa. Yliopiston Apteekki on esimerkki yhteiskunnallisesta yrityksestä, jolla on paljon yhteiskunnallisia tavoitteita.

Suurin osa yhteiskunnallisista yrityksistä on osakeyhtiöitä. Poikkeava piirre on 49 prosentin katto voitonjaossa. Koivuneva totesi, että koska sosiaalinen innovointi on monesti pääfokus yrityksen toiminnassa, ovat tuotto-odotukset sijoittajalla heikompia. On kuitenkin olemassa nk. social impact market, joka kan-

sainvälisesti kehittyä hyvin. Koivuneva korosti, että tulisi kehittää tavanomaisten rahoittajien mekanismeja ja osaamista tässä teemassa. On lisäksi tarvetta erityispalveluille. Pää tavoitteena on saada yhteiskunnalliset yritykset samalle viivalle sijoittajien ja rahoittajien näkökulmasta.

Lars Kolttola pohti, että voisi olla järkevää kehittää yhteiskunnallisia yrityksiä toimimaan sote-sektorilla paikallisina toimijoina erityisesti alueilla, jossa palveluntarjonta on heikkoa.

Satu Vehreävesa kysyi pitääkö yhteiskunnallisella yrityksellä olla mainittu Suomalaisen työn liiton merkki ennen kuin sitä voidaan tukea?

Koivuneva vastasi, että ei tarvitse. Hän otti kyseisen merkin esimerkiksi brändityöstä. ESR+ -asetusehdotuksessa on yhteiskunnallisen yrityksen määritelmä.

Rauno Lämsä piti esitystä vahvana. Hän muistutti, että rahoitusvälineisiin liittyen on mentävä kautta linjan sekä EAKR ja ESR:n puitteissa. Esitys antaa perusteita jatkoselvitykseen. Hallitusohjelma viittaa tarpeeseen uusien välineiden käyttöön työllisyyden edistämiseksi ja muilla aloilla kuten ympäristö, palvelut jne.

Päivi Ekdahl näki, että ilman muuta tulee selvittää ESR:n osalta tarpeita rahoitusvälineille, samoin myös EAKR:ssa.

Merja Niemi näki ajankohtaisena tiedon saamisen teemasta ja piti esitystä kattavana informaationa. Hän piti hyvänä komission aloitteen instrumenttien kokoamisesta laajemman sateenvarjon alle. Korkeakoulu-puolelta on tullut kuitenkin viitteitä siitä, että rahoitusvälineiden kanssa voi olla vaikeuksia eikä voida tutkimusta rahoittaa lainamuodolla. Korkeakoulussa halutaan pitää avustus tärkeänä elementtinä. Niemi korosti, että selvittämisessä oltava mukaa myös korkeakoulun ja startup-toiminnan näkökulmat, joissa lainamuoto voi olla vaikea.

Lämsä viittasi Kolttolan aiempaan puheenvuoroon ja korosti, että sosiaalinen infrastruktuuri tulisi liittää yhteen palvelujen saavutettavuuteen. Hän kehotti miettimään erilaisia mahdollisuuksia ennakkoluulottomasti.

Pulliaisen mukaan on hyvä selvittää tarpeita kunnolla. Finnvera on tässä olennainen tietotaho. Valtakunnallisuus tulee ottaa lähtökohdaksi. Pulliainen totesi, että rahoituksen välittäjäksi on kovat laatuvaatimukset. Pikkuhiljaa yhä enemmän uusia toimijoita tulee kentälle.

Marko Mäki-Hakola piti tätä hyvänä kokonaisuutena selvittää. Hän totesi, että teemaan liittyy hallitusohjelmataavoitteita ja mainitsi, että on olemassa orastavia toimijoita, jotka voisivat toimia yhteiskunnallisina yrityksinä.

Puheenjohtaja veti yhteen käytyä keskustelua ja tulkitsi ryhmän pitävän aloitetta mielenkiintoisena. On tarpeen selvittää tarkemmin mahdollisuuksia ja tehtävä riittävän perusteellinen ennakoarviointi, joka käsittelee sekä EAKR:oa että ESR:ää.

Marianne Selkäinaho kertoi Koivunevan mainitseman yhteyspisteen työskentelyn osalta mahdollisuudesta olla jo pitkään vastaavissa tehtävissä toimineen maaseutuverkoston työhön yhteydessä.

Saarijärven kaupunginjohtaja Timo Rusanen esittäytyi uutena seutukaupunkien edustajana. Hän piti käytyä keskustelua mielenkiintoisena ja piti tärkeänä hakea kestäviä ratkaisuja työllistymiseen. Puheenjohtaja toivotti uuden jäsenen tervetulleeksi.

4. InvestEu - selvitystyö käyttöönotosta

Jaana Valkokallio kertoi TEMissä aloitetusta rahoitusvälineiden käyttöönottoon liittyvästä valmistelusta ja esitteli TEM:n asiantuntijaryhmässä tehtyä työtä. Valkokallio esitteli rahoitusvälineiden selvitystyön alustavaa tutkimussuunnitelmaluonnosta tarkoituksena saada ryhmältä evästyä jatkotyöhön.

Selvitystyössä on tarkoitus saada näkyväksi rahoitukseen saatavuuteen liittyvät todelliset tarpeet ja haasteet, joihin on mahdollista rakennerahastavaroilla tarttua. On tarkoitus selvittää rr-varoin osarahoitettavan toiminnan tavoitteisiin kytkettyjen rahoituksen saatavuuteen liittyvien tukimuotojen tarve, analysoida

mm. rahoituksen tarjontaa sekä tuottaa perusteltu näkemys ja yhteenvetoa markkinoiden toimivuudesta / toimimattomuudesta tai epätydyttävästä investointitilanteesta. Selvityksessä arvioidaan myös tarvittavien julkisten investointitarpeiden tasoa ja laajuutta, mukaan lukien tuettavat rahoitusinstrumenttityypit. Selvityksen yhtenä lähtöoletuksena on, etteivät tällä hetkellä markkinoilla toimivat rahoitusinstrumentit riitä tukemaan ohjelmatyön tavoitteiden saavuttamista.

Selvitystyö tehdään virkatyönä TEMissä syyskauden 2019 aikana hyödyntämällä monipuolisesti erilaisia aineistoja ja menetelmiä, kuten Pk-yritysbarometriä, SAFE, InvestEU:ta koskevaa olemassa olevaa aineistoa. Lisäksi huomioidaan eri toimijoiden, kuten Finnveran, Finanssialan keskusliiton, ELY-keskusten, EIP:n ja EIR:n asiantuntijoiden näkemyksiä sekä materiaaleja. Selvitystyön tueksi muodostetaan sparraava asiantuntijoiden tehonyrkki.

Puheenjohtaja avasi evästyskeskustelun ja pyysi kommentteja tutkimussuunnitelmaluonnokseen.

Päivi Keisanen piti erittäin hyvänä, että lähdetään tekemään selvitystä. IP:n valmistelualue on tuonutkin esiin tarpeen selvittää rahoitusvälineitä. Hän totesi, että selvitystyössä on oltava erittäin vahva panostus alueelliseen tarkasteluun. Tulisi olla mahdollisuus selvittää myös siitä lähtökohdasta, että rahastot voivat toimia alueellisesti. Hän toivoi tutkija-tason analyysiä rahoitusmarkkinoiden toimivuudesta.

Päivi Ekdahl kertoi, että IP-alue on toteuttanut Arctic Investment Platform hanketta ja toimittaa hankkeeseen liittyvän raportin tiedoksi. Hän kertoi myös, että tulossa lähiaikoina on eurooppalaisen rahoituksen mahdollisuuksiin keskittyvä tilaisuus Tukholmassa. Mukana on erityisesti NSPA-alueiden toimijoita.

Petri Keränen piti tärkeänä tarkastella kaupallisen rahoitusmarkkinan ja julkisen rahoituksen yhteistyötä. Hän epäili takausinstrumenttien käytön osuvuutta ja kysyikin menevätkö takuut oikeasti niitä tarvitseville yrityksille vaiko pankkien taseen parantamiseen. Keränen totesi, että rahoitusvaikeudet näkyvät useilla toimialoilla IP:n alueella.

Jukka Alasentie näki, että alueellisen rahoituksen saaminen on ongelma isossa osassa Suomea. Rahoitus toimii lähinnä suurissa kaupungeissa. Hän näki, että EAKR-pääomasijoitukset ovat kohdistuneet muutenkin rahoitusta saaville. Hän korosti, että yhteiskunnallisten yritysten toimivuus vaatii myös julkisilta hankkijoilta innovatiivisuutta ja osaamista.

Jari Heiniluoma totesi, että pankkien rahoitus on pk-yrityksille todella tiukassa koska pankit noudattava unionin kiristynyttä pankkisääntelyä tiukasti.

Timo Rusanen toivoi, että selvitystyössä saadaan riittävän kattavasti pk-yritysten ääni kuuluviin esim. Suomen yrittäjien kautta.

Marko Mäki-Hakola näki rahoitusinstrumenttien käytön selvitystyön hyvin tärkeänä asiana. Yritysten suurimpana ongelmana on työvoiman ja rahoituksen saatavuus. Jatkossa tulisi rahoitusinstrumenttien käyttöä tarkastella paremmin kokonaisuutena, jotta ei synny väliinpuotoajia toimialan tai sääntelyn takia. Olenaisista on tukea korkeariskistä osuutta rahoituksen järjestämisessä. MTK on mielellään mukana selvitystyössä.

Päivi Keisanen ei pitänyt ongelmana sitä, että EAKR-rahastosijoitukset eivät kohdistuisi oikein. Hän korosti, että Oulussa käytössä olevat sijoitusrahastot on suunniteltu niin, että ne nimenomaan kohdentuvat katvealueisiin. Keisanen kertoi TechTransfer tyylisestä rahastosta Oulussa.

Satu Vehreävesa kertoi Pohjois-Savon raportista yritysten kehittämis- ja investointirahoituksen vaikuttavuudesta tehdystä selvityksestä.

Juha Pulliainen viittasi kommentissaan negatiiviseen vakuusarvoon, jolloin yrityksen käyttöpääomaan ei saada rahoitusta, kun yritys on sijoittunut riittävän syrjäiseen paikkaan. Pankkiverkoston oheneminen ja teköäly vaikuttavat asiointiin. Paikallisuudella ja tarinalla ei enää merkitystä. Selvityksessä ja johtopäätöksissä on muistettava inhorealinen asenne.

Jenni Ruokonen totesi, että Kauppakamarit, Suomen yrittäjät ja EK ovat mielellään mukana selvitystyössä. Järjestöissä on tehty erilaisia selvityksiä, joita voi mahdollisesti hyödyntää. Hän sanoi, että em. tehtyihin selvityksiin liittyviä tilasto- yms. aineistoja voidaan uudelleen ajaa selvityksen tarpeisiin nähden.

Mäki-Hakola pohti, onko sijaintihaitta maantieteellinen tai digitaalinen. Voi olla myös niin, että aika on ajanut yrityksen ohi. Hän kysyi myös, onko pankeilla välttämättä riittävästi osaamista arvioida kehittyviä toimialoja ja yrityksen arvoa.

Puheenjohtaja summasi keskustelua ja totesi, että selvitystyö on tarpeen ja että siihen saatiin evästystä aineistolinkkeinä ja näkökulmina. Tutkimussuunnitelmaluonnos toimitetaan kommentteille. Selvitystä tukevaan tehonyrkkiin voi ilmoittautua ja siihen myös kutsutaan.

Mikko Huuskonen näki tärkeänä, että selvitystyössä tarkastellaan myös yliopistojen ympärille syntyneiden yritysekosysteemien tai muiden alueilla syntyneiden yritysten keskittymien merkitystä.

5. Ohjelmavalmistelun tilanne

Johanna Osenius kertoi, että kesäkauden aikana on viety valmistelua mahdollisuuksien mukaan eteenpäin. Vaaditaan poliittista ohjausta, jotta päästään etenemään. Ministereitä on informoitu laajasti. Ohjelmien määrään odotetaan linjausta muutaman viikon sisällä. Rahoitukseen liittyvät kysymykset ovat olleet paljon esillä. TEM:n valmistelun kannalta rahoituskysymykset eivät ole kiireellisimpiä. Elinkeinoministeri Kulmuni tapaa maakuntajohtajia tämän asian merkeissä 4.9. Maakunnallisen rahoituksen jaon lisäksi valmisteltavaksi jatkossa tulee myös rahoituksen jakaantuminen eri painopisteisiin ja mahdolliseen valtakunnalliseen osuuteen. Osenius kertoi, että tiettyjä asioita hallintojärjestelmän osalta on lyöty lukkoon. Hallitusohjelman perusteella neljä RR-ELY-keskusta jatkaa ja kaikki maakunnan liitot jatkavat välittävinä toimieliminä. Hallintoviranomainen kuitenkin kannustaa liittoja yhteistyöjärjestelyihin. Business Finland ei ole tulevalla ohjelmakaudella mukana. Osenius totesi tiedoksi, että nykykauden osalta BF saa lisävaltuutusta, jotta voidaan varmistua sen hallinto- ja valvontajärjestelmän korjaustoimien oikeellisuudesta ja riittävydestä.

Esittelyssä on pääasiallinen sisältö sinällään ilman toimintalinjoja, toimintapoliittisia tavoitteita tai erityistavoitteita. Nyt on tarpeen keskustella, onko löydetty ydinasiat. Kaupunkipolitiikan toimia yhteen sovitetaan kansallisen puolen kanssa. Tällä hetkellä valmistelussa on aikalisä. Mahdollista on jatkaa esitetyllä tavalla tai uudella toimintalogiikalla. Asiaan palataan myöhemmin. Hallintojasto jatkaa työtään ja käsittelee mm. yksinkertaistettuja kustannusmalleja. Asia tuodaan myös koheesioryhmään. ESR:n osalta on linjattu, että työvoimapolitiittisia toimia ei jatkossa rahoiteta. Puheenjohtaja totesi, että ESR fokusoidaan kehittämiseen. Työvoimapalvelut ovat osallistujille saatavilla työllisyysden rahoituksen 51-momentin kautta.

Päivi Keisanen kysyi mitä tarkoittaa TEM:ssä käynnistynyt valmistelu maakuntien älykkään erikoistumisen ja kansallisen tason tarkastelun yhteensovittamisesta. Keisanen kysyi myös, onko TEM:ssä otettu tarkempaan valmisteluun komission linjaus valtioiden välillä tapahtuvasta yhteistyöstä mainstream-ohjelmissa.

Osenius vastasi, että käynnistynyt valmistelu liittyy ohjelmatyön EAKR-toimintaan liittyvän mahdollistavan edellytyksen täyttymiseen liittyvään tarkasteluun. TEM on koonnut tietoja maakuntien AES-tilanteesta. Kansallisen TKI-tiekartan/strategian valmistelu on juuri käynnistymässä ja TEM:n tarkoituksena on kytkeä maakunnallinen AES-työ kansalliseen strategiatyöhön ja näin luoda kokonaiskuva eri tahoilla tapahtuvasta strategiatyöstä. Älykkään erikoistumisen strategia on tarkemmin esillä TEM:n ja komission epävirallisessa neuvottelussa 8.10. AES on mukana myös aluekehityspäivässä 9.10.

Petri Haapalainen vastasi Keisanen tiedusteluun valtioiden välillä tapahtuvasta yhteistyöstä mainstream-ohjelmissa, että valmistelua tehdään syksyn aikana. Hän totesi komission painottavan asiaa.

Jaana Valkokallio esitteli kokousaineiston mukana toimitetun luonnoksen rakennerahastoista osarahoitettavan toiminnan sisältörungosta. Puheenjohtaja käynnisti keskustelun kysymällä löytyvätkö ydinasiat?

Jukka Alasentie kysyi, mikä aineiston merkitys on. Hän pohti, onko sen myötä tehty jo valintoja ja arveli, että esityksessä näyttäisi olevan jo sisällä toimintalinjat ja erityistavoitteet. Hän kiinnitti huomiota laajaan liiketoimintaympäristön käsitteeseen, joka tässä tarkoittaa ilmeisesti vain lähinnä mainittuja paikallisia liikenteellisiä pullonkauloja.

Tarja Nuotion mielestä kansainvälistymiseen liittyvä näkökulma tulee nostaa vahvemmin esimerkiksi kansainvälisten osajien houkuttelun muodossa. Hän piti korkeakoulujen, tutkimuslaitosten sekä toisen asteen oppilaitosten ja yritysten yhteistyön parantamista liian yleisenä sisältönä.

Annukka Mäkinen totesi, että vähähiilisyudessa tulisi nostaa esiin myös kunnat ja kaupungit kehittämissankkeiden toimijoina.

Päivi Ekdahl kyseli diasarjan merkitystä. Hän totesi, että siitä puuttuu paljon asioita, jotka on listattu IP:n ja ELSA:n alueellisessa valmistelussa. Ekdahl ihmetteli, miten saada ohjelmaan kuntarahoitusta, kun kuntia ei ole mainittu ollenkaan. Hän korosti kansainvälistymistä ja oppilaitosten ja korkeakoulujen investointeja.

Mauri Yltiö totesi, että ei tule puhua ”pienimuotoisista” investoinneista, joka ohjaa kaiken toiminnan toimintapoliittiseen tavoitteeseen 1. Mukana pitäisi olla myös ilmastonmuutokseen sopeutuminen.

Rauno Lämsä kysyi, mikä merkitys tällä aineistolla on. Hän piti runkoa sekavana ja puutteellisena ja osin kapulakielisenä. Ympäristöpuolella vaivaa käsitteiden sekavuus (ilmasto, vähähiilisyys, kiertotalous jne.). Hänen mukaansa TEM ennakoiki kaiken EAKR-toiminnan sisällyttämistä toimintapoliittiseen tavoitteeseen 1. Lämsä korosti, että investoinnit oltava mahdollisia. Verkostoituminen tulee huomioida alueiden sisällä, alueiden välillä, valtioiden tasolla, EU:n tasolla ja globaalilla tasolla. Liikenne ja laajakaista tarvitsevat oman ohjelmatavoitteen. Liikenneulottuvuuden tulee ulottua koko Suomeen. Liikenteen sähköiset ratkaisut ovat paikallisesti tärkeitä. Paikasta riippumaton työ ja alueellinen liikkuvuus ovat eri asia eikä niitä voi kirjoittaa samaan kohtaan. Lämsä näki, että valmistelussa on otettu takapakkia.

Juha Pulliainen näki esitetyn rungon askeleena parempaan. Hän totesi, että historiallinen pulma rakennerahastojen ohjelmatyössä on ollut yrittää ratkaista kaikki ongelmat. Tässä esityksessä on tehty valintoja johonkin suuntaan. Strategia on näkyvissä. Nyt on kirjoitettu pk-yritysten kilpailukyyn edistämisen näkökulmasta. Hän painotti, että ei pidä edetä rakenne edellä (toimintapoliittinen tavoite/erityistavoite).

Satu Vehreävesa totesi, että pk-yritysten kasvu ja kilpailukyyn edistäminen ovat kaikkialla tärkeää. Nyt kirjattu ei mahdollista uusien yritysten syntyä tai esim. sukupolenvaihdosten tukemista. Hän korosti, että tutkimuslaitokset on lisättävä oppilaitosten rinnalle. Kuntakentän rooli on olennainen vähähiilisen talouden tavoitteiden toteuttamisessa sekä yritysmpäristön kehittämisessä. Järjestöt tulee ottaa mukaan vähähiilisyiden edistämiseen. Vehreävesa lisäisi aikaan ja paikkaan sitomattoman koulutuksen digitaalisten menetelmien lisäksi.

Merja Niemi piti lähtökohtaisesti hyvänä, että on pystytty kokoamaan sisältöjä kuuteen isoon kokonaisuuteen. 1. sisällössä digitalisaatio on mainittu mutta sen tulisi koskea kaikkea muutakin sisältöä. Järjestöjen rooli innovaatioimijoina kasvaa. Niemi piti joitakin termejä hieman hankalasti avautuvina (teollinen symbioosi, arvooverkot). Hän korosti, että ilmastonmuutoksessa on huomioitava sekä ekologinen, sosiaalinen että taloudellinen näkökulma. Niemi tarkentaisi TKI-sisällön 1. pallukkaa ”korkeakoulujen, tutkimuslaitosten sekä toisen asteen oppilaitosten ja yritysten yhteistyön parantaminen” muotoon ”yhteistyön parantaminen innovaatioekosysteemeissä”. ESR:n puolella tulee nuoret nostaa näkyviin mm. sisällyttämällä ohjaustoiminto nuorille. Jatkuvan oppimisen kokonaisuudessa tulee korostua jatkuvan ohjauksen näkökulma ja paikkariippumaton opiskelu.

Leena Sirkjärvi (LVM) totesi, että digitaalisuus näkyy mutta viestintäverkot ja digitaalinen infrastruktuuri puuttuvat. Ne tulisi saada näkyviin, sillä ne mahdollistavat paikasta riippumattoman toiminnan. Liikenteen osalta Sirkjärvi totesi, että pullonkaula on sanana haasteellinen. Parempi muotoilu viittaisi liikennejärjestelmään ja toimiviin matkaketjuihin.

Puheenjohtaja totesi, että ollaan palaamassa aiempaan keskusteluun, jossa punnittiin, ollaanko ratkaisemassa ohjelmalla kaikkia mahdollisia ongelmia vaiko valitsemassa strategiset fokukset. Diasetti palvelee tarkoitustaan, koska näyttää siltä, että emme ole vielä valmiita. Nyt jatketaan punnitsemista ja valmistelua.

Jari Heiniluoma kysyi, että jos vähähiilisyssä taloudessa on vain kehittämishankkeita, mistä rahoitetaan investoinnit.

Kimmo Viljamaa huomioi, että vähähiilisyiden ja ilmastonmuutoksen kokonaisuuden otsikossa on viitattu ilmastonmuutokseen mutta sisällössä sitä ei kuitenkaan näy.

Lars Koltola totesi, että ESR:n osalta runko on ilmeisesti pääosin kunnossa. Tulisi kuitenkin lisätä työelämän kehittämisen näkökulmaa. Hän esitti, että maahanmuuttajien ja kotouttamisen osalta tulisi tehdä rajausta mikä kuuluu SM:n rahastojen esim. AMIF:n piiriin. Olisi hyvä kutsu SM:stä ryhmään asiantuntija avaamaan tätä asiaa. Koltola näki tämän erittäin keskeisenä ongelmana erityisesti pääkaupunkiseudulla.

Kokouksen loppuosan puheenjohtaja toiminut Johanna Osenius totesi keskustelun päätteeksi, että ylijohtaja teki jo hyvän yhteenvedon käydystä keskustelusta viitaten siihen, että Diasetillä on tarkoitus kuvata investointistrategiaa. Se ei ole ohjelma. Alueella tehty työ ei mene hukkaan, kun ohjelmatyössä edetään. Tavoitteena oli keskustella strategisella tasolla. Vähähiilistä investoinneista tulee saada lisää tietoa. Jos ne ovat erityisesti julkisen sektorin toimia, tulee tarkkaan pohtia mitä rajausta tarvitaan. Kaikkia toimijoita ei ole mainittu. Kaikki asiat eivät voi olla mukana. Tulee tehdä priorisointia. Kommentit 13.9. mennessä rakennerahastot-postilaatikoon. Seuraavaan kokoukseen mennessä on todennäköisesti reunaehdot olemassa jatkotyön pohjaksi.

6. Katsaus EU-valmisteluun

Petri Haapalainen kertoi toimivansa Suomen puheenjohtajuuskaudella neuvoston rakennetoimien työryhmän puheenjohtajana. Tavoitteena on varmistaa, että koheesiopolitiikan asetusvalmistelu etenee. Kaikista keskeisistä koheesiopolitiikkaan liittyvistä asetusesityksistä on olemassa neuvoston osittainen neuvottelumandaatti. Trilogineuvottelut komission, neuvoston ja parlamentin kanssa voinevat käynnistyä lokakuun alkupuolella. Kesän aikana on tehty vertailua neuvottelumandaatin ja parlamentin näkemyksen välillä ja kerätty jäsenmaista tietoa missä olisi eniten neuvotteluvaraa. Ohjelmien käynnistämisen kannalta tärkeimpien osioiden (hallinto ja valvonta, ohjelmointi, mahdollistavat edellytykset, tuloskehitys) osalta pyritään yhteisymmärrykseen mahdollisimman pikaisesti. Interreg-asetuksen osalta em. kartoitus tehdään kuluvalle viikolla. Tiedossa on, että todennäköisesti yleisasetuksen, EKAR- ja koheesiorahaston ja Interreg-asetuksen osalta samat parlamentin raportöörit jatkavat. ESR:n osalta raportööri vaihtuu. Puheenjohtajamaiden triossa (Suomi-Kroatia-Saksa) on käyty läpi kunkin kauden osalta tavoitteet ja aikataulut. Triolit on oltava läpikäytynä syyskauden puolivälissä 2020, jotta uusi ohjelmakausi voi alkaa 1.1.2021.

7. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

8. Seuraava kokous 2.10.19 klo 9.30 – 12.00

Puheenjohtaja totesi seuraavan kokouksen ajankohdan.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.57.